

Dráva völgye Kupa

Erdésztanulók országos szakmai versenye

Utolsó simítás a gépen

Jó kis versenyt szervezett tavasszal a Dráva Völgye Középiskola (Barcs) és a Somogyi Erdészeti és Faipari Részvénytársaság. A versenyen részt vehettek az erdészeti szakközépiskolák előre be-

Rajtra készen

nevezett tanulói. Egy-egy iskolából legfeljebb négy versenyző indulhatott. A versenyszámokat a pontozók a következők maximális ponttal jutalmazták.

Összetett szakmai írásbeli	200 pont
Komplex felismerés	100 pont
Határazonosítás tüzezi térkép segítségével (M = 1:20000), közben állománytípus és fafajösszetétel meghatározása	100 pont
Gyérítésjelölés	150 pont
Fakészletmeghatározás egyszerű körlapösszeg-mérési eljárással	100 pont
Motorfűrész-szerelés, beállítás és darabolás	100 pont
Választékolás és számbavétel	150 pont
Lövés álló őzalakra kispuskával	100 pont

A két napig tartó verseny alaposan megdolgoztatta a diákokat. Túl a nemes vetélkedés öröme a STIHL cég értékes ajándékait vehette át az összetett verseny első három helyezettje, melyet STIHL-szerűen Zubek Csilla, a cég képviselője adott át. A további jutalmazáshoz támogató a DUNAKER Kft., a Somogy megyei Önkormányzati Hivatal és a Somogy megyei Agrárkamara.

Dráva Völgye Kupa 1995 végeredménye

Név	Iskola	Összes pont
Nagy Attila	Barcs	705
Bárány Gábor	Szeged	703
Gerzsei Gábor	Barcs	697
Horváth Szilárd	Sopron	672
Tompos Attila	Sopron	656
Lajtos János	Szeged	647
Vasaji László	Szeged	631
Hoksa Attila	Sopron	626
Kiss Sándor	Barcs	625
Kiss Szabolcs	Barcs	601
Bíró János	Sopron	564
Barna Péter	Szeged	556
Kovács Csaba	Mátrafüred	523
Goda Tibor	Mátrafüred	445
Szabó Zsombor	Mátrafüred	440
Szokol Tamás	Mátrafüred	404

Palaczk Józsefné igazgatóhelyettes (balról) és Zubek Csilla, a STIHL cég képviselője eredményhirdetéskor

Fakészletmeghatározáshoz műszerfelvétel

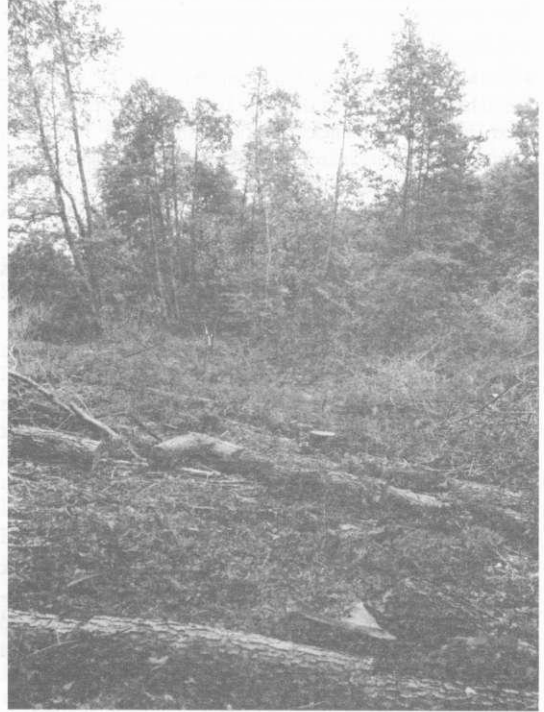
Egy átalakult erdész az átalakulásról

Pápa Mihály rinyaújlaki erdészt nemcsak Somogyországban, de az erdőszítéssel foglalatokodó művelők és a csemtevásárlásban járatosak is bizonyára ismerik. Hajdan a tsz erdeit kezelte, s nevelte milliós számra a csemetét, a közösen, s a maszekban egyaránt. A rinyaújlaki éger- és kocsányostölgy-csemetékből az első év végén két éves méretű csemetét vihettek, aki vett. Pápa Mihály gondos gazdája volt a rábízott erdőknek. Elsők között jelentette be, hogy tölgyeseiből magtermő állományt jelölt ki, s hasonló célból gyönyörű égerek is biztonságban érezhették magukat a vágáskor közeledtével.

Nemrég telefonon jelezte, hogy baj van. A rendszerváltás rátelepedett az erdőkre. A termelőszövetkezetet széthordták kárpótlásként, s a községhatárban lévő erdők is erre a sorsra jutottak. Az új „gazdák” némelyike nekiesett „ősi jussának” s már a magtermő állományok is fejsze alá kerülnek. Az erdész végigkalauzol a rinyaújlaki határban, s valóban háborús kép fogad. Alig befejezett fiatal égeresbe döntögetve a jussként kitermelt fa, a java elszállítva, a többi otthagya. Úgy mint az országban sok helyen.

Kérdésemre Pápa Mihály elmondta, hogy 1993-ban munkanélküli lett. A kárpótláskor és a tsz felbomlásakor mintegy száz hektár földhöz jutott. Most gazdálkodik. Burgonya, búza, mikor mi a főnövény. Kezd átalakulni gazdásszá, de azért erdőt is telepít jócskán. Igaz, az egységárból nem fog meggazdagodni, dehát – tárja szét a karját – nem magamnak csinálom. A szomszéd szobában az alig egy esztendő unoka hangosan követeli az ebédet.

Pápai Gábor

Tájkép csata után... avagy magtermő állományból tűzifa

Erdőfelújítás 1200 hektáron

A Nyírerdő Rt.-hez két megyében, Szabolcs-Szatmár-Beregen és Hajdú-Biharban 55 000 hektár állami tulajdonú erdőterület tartozik. Ez a régió erdeinek több mint egyharmadát jelenti. Az erdészek a kilenc erdészet területén egyszerre folytatnak gazdasági tevékenységet és ügyelnek arra, hogy a rájuk bízott területen jó, egészséges erdők éljenek, azok gyarapodjanak, és szolgálják a pihenni vágyókat is.

Ebben az időben eddig 1200 hektáron ültettek erdőt. Megállapították azt is, hogy a korábbi újulatok szépek, a felújítások egészségesek. Ha az idő megfelelően csapadékos lesz, akkor arra lehet számítani, hogy a két megye területén lévő erdők fejlődése egyenletes, a várakozásokat is felülmúló lesz. A gondos munka eredménye, hogy a Nyírerdő Rt. baktalórántházi erdészete területén most lefolytatott felülvizsgálat során megállapították: kétszáz hektár öt évvel ezelőtt befejezett felújítás hibátlan fejlődést mutat.

Az erdőgazdálkodásban szerzett tapasztalatok birtokában a Nyírerdő Rt. úgy döntött, hogy a sok új erdőtulajdonosnak, akik igen jó szándékkal, de gyakorta nem kellő ismerettel közelítenek erdővagyonukhoz, szakmai tanácsot ad, hogy a két megyében minden erdő szépen és hasznosan növekedjék.

Vadkacsák kisujnyi hideg vízben

Egykor – hatvan évvel ezelőtt – fogoly volt bőven és minden év augusztus 15-én, a foglyászat első napján mindig elmentünk meglőni az év első foglyaikat. A harmincas évek egyik ilyen „ünnepe” is elmentünk, bármilyen fontos munkát kellett volna elvégezni. Meglepetésben volt részünk, mert területeink nagy része friss vízzel volt elöntve és a már repülő fiatal kacsák úszva szedték le a menekülő rovarokat és a vízből kimagasló fűmagvakat.

Na, ezt ki nem hagyjuk! Le a ruhát, minden nadrág nélkül végigvadászgattuk a réteket, míg az egyik kukoricásból elénk lépett öt parasztnyecske. Kapával a kezükben mereven megállva éktelenül kacagni, visítózni kezdtek. Barátom megmérgezt és rájuk ripakodott; mit visítotnak annyit? Nem láttak még ilyesmit? Elhallgattak, majd az egyik kapáját ledobva csípőre tett kezekkel elénk lépett és válaszolt: de láttunk ám, csak sokkal különönbet!

Hát mit mondjak? *Kisujnyi, hideg* volt az áradás vize...

Kató Pál

Nagy elődeink nyomában

Vági István (1888–1960)

A ma hetvenes-nyolcvanas éveiket taposó erdőmérnöknek a címben jelzett név viselőjével sok közvetlen tapasztalatuk volt, hiszen 28 éven keresztül vezette az Erdészeti Egyetem elődjének Termőhelyismerettani Tanszékét. A magamfajta hatvanasok emlékezetében már csak az idősebbektől hallott jóízű történetek szereplőjeként él. Úgy vélem, itt az ideje, hogy emlékéit felelevenítsük és a fiatalabb generációk tagjai számára is ismertté tegyük nevét.

Milyen ember is volt Vági? A kérdésre Madas László és Hibbey Albert a szemtanúi hiteltelenségével válaszol. Levelükükből való az alábbi idézet:

„Vági tudós alkat volt, mert lényét teljesen betöltötte a kémia, és űzte, hajtotta a kísérletezés, a felfedezés, a megbizonyosodás ördöge, vágya, szeretete. Ezenkívül vélhetően nem sok minden érdekelte, talán csak az, amely események személyét vagy szűkebb családi körét érintették. Nos, ez a szellemi alkat benn lakozott egy sajátos megjelenésű alakban, egy jellegzetes, markáns, kopasz koponyában, a viselkedése pedig egyedülálló volt, mert bosnyák származású lévén, a beszéde á-zó volt (Ná, mi ván mágával...) és élénk taglejtésekkel kísérte folyó beszédét: jobb kezét lendültelesen lóbálta fel és le, bal kezével pedig a bal mellét – ha zakó volt rajta, akkor annak a bal hajtókáját – simogatta. Ami egészen eredeti volt nála, az az volt, hogy az agyában állandóan kergetőző gondolatait is hangosan közölte önmagával, élénk gesztikulálással kísérve. – Mivel központi élménye a tudomány volt, ezért szinte éjjel-nappal a tanszékén, laboratóriumában tartózkodott, ahol állandóan rotyogott, fűt valami, különböző szagok terjengtek a levegőben.”

Ehhez Szász Tibor leveléből vett idézet kívánczik, vagyis: „Ő igazi zseni volt. Olyan tudós, aki a hétköznapi eseményeket nem az átlagember szemével nézte. A szakmai túlfűtöttség, az állandó erős gondolkodás kikapcsolta a környezetéből.”

Szórakozottságára két jellemző történetet érdemes idézni. Hallgató korában Szász Tibor megfigyelte, amint a Deák-tér fái alatt ballag és magában beszél. Egyszer csak megállt és úgy tett, mintha egyik kémcsőből a másikba valamit átöntené, majd a szeme előtt elkezdte rázni a képzelt kémcsövet. Hirtelen megmerevedett és a semmit a kezében jól megnézte és bosszankodva felkiáltott: „bá...m, már megint sárga lett!”

A másik történet Nagy János erdőmérnöktől való. Arra példa, hogy szórakozottságát a hallgatók néhanapján ki is használták. Nevezett vizsgázní szeretett volna Váginál. Egyik alkalommal a tanszéki laborban fényt látott és a lombikok között hajlongó alakban felfedezte Vági sziluettségét. Be is kopogott azon nyomban: No, mágá mit ákár? – kér-

dezte Vági. – Vizsgázní, professzor úr. – No ákkor menjen a szomszéd szobába, várjon, májd jövök.” Vizsgáznók engedelmesen helyet foglalt, aztán elmúlt egy óra, elmúlt már kettő, a harmadik múltával gyanússá vált a dolog, ezért bekopogott a laboratóriumba. Kiderült, hogy Vági már régen nincs ott, még a tanszéket is bezárta. Vizsgáznók a földszinti ablakon kiugorva távozott. Harmadnapra összeszedte a kurázsit és odaállt Vági elé. – Professzor úr, tegnapelőtt vizsgáztam, de nem tetszett beírni a jegyet.” No, mit kápot? – Jót, professzor úr. – No, ádjá ide az indexét” – és beírta a megjelölt osztályzatot.

A háborús években télen nem volt fűtés. Ezért Vági hosszú alsónadrágba öltözött pokrócba csavarva üldögélt és fogadta a vizsgázókat. Lábát egy nagy lavórban áztatta, amit meleg vízzel töltött meg. Németbarát lévén akkor lehetett sikeres vizsgára számítani, ha a németek előrementek. ha verték őket, nem akadt vizsgára merészkedő.

Mint tudós, Vági elsősorban vegyész volt, akkortájt még az erdészeti vegytan és a talajtan oktatása egy tanszéken zajlott, így Vági kémiai tudását kellően kiaknázhatta. Kémiaiilag a szikes talajok jelentették az érdekességet, ezért munkásságának központjában is ilyen talajok álltak. Valódi szenvedélye a lőporok voltak. Ezek három felkiáltójeles bikaforrsznak minősülő kérdészt jelentettek. Németbarát lévén, természetesen volt, hogy a hallgatónak azt is tudnia kellett, melyik lőport melyik hadsereg használja és a legjobb, legbrizánsabb képességű lőpor természetesen az volt, amit a német hadseregnél rendszeresítettek.

Meteorológiát és az éghajlaton elemeit is oktatta. Talajtan elemei, tekintettel az erdőgazdaságra című tankönyvre generációk készülését szolgálta. Ebben a tankönyvben már a klíma talajképződésre tett hatását is tárgyalta, és ezzel még a húszas években tanúbizonyosságot tett a ma korszerűnek mondott ökoszisztéma-szemléletéről.

Több közös munkát készített az akkori főiskola másik óriásával, Fehér Dániellel. A közös munkához Fehér adta a talajbiológiai ismereteket. Vági képviselte a talajkémiaát. A gyümölcsöző együttműködés azonban valami miatt megszakadt. Ennek pontos okát nehéz ma már kideríteni. Idősebbek elbeszélése szerint az összeveszés oka egy saharai expedíció lehetősége volt, amit közös munkával nyertek pályadíként, ám Fehér valami ügyes húzással Vágit itthon hagyta és csak maga aratta le a közösen szerzett dicsőséget.

No, de Vágit sem kellett féltetni. Madas László közlése szerint a kapun belépő hallgatók egyik alkalommal egy nagy fehér papírost láttak a hirdetőtáblára kiakasztva. Rajta a szöveg: „Ultimátum! Üzenem Fehérnek, hogy...” és vas-kos dörgedelme sorakoztak a papírlapon. Aláírás: Vági.

Szeretett moziba járni, ehhez kapcsolódik a következő eset. Mai megfogalmazás szerint valami akciófilmet játszottak. A főhős erősen püföli az egyik szereplőt, Vági a nézőtérrel hangosan felordít: „Ne, Dáni, ne”. Hogy ki volt a Dáni, az előzőkből ki lehet találni.

De a szakirodalomban is nyoma van ellentétüknek. Vági kiváló vegyész volt, ezért egész könyvnyi terjedelemben cáfolta meg Fehér vizsgálati eredményeit az Erdészeti Kísérletek hasábjain. Főleg Fehér foszfortartalmi vizsgálatainak esett neki. Fehér ugyanis kissé öltetszerűen a Kárpátoktól a tundrákig összegyűjtött talajmintákat és foszfortartalmukat megvizsgálva, délről észak felé haladva csökkenő foszfortartalmat talált. Ebből általánosító következtetéseket vont le, vagyis, hogy az erdőtalajok foszfortartalma észak felé haladva csökken, ezt kapcsolatba lehet hozni az erdők hosszabb vágásfordulójával. Nos, ezt az állítást Vági a német szakirodalomban megjelent, Fehér vizsgálati helyei közeléből származó foszfortartalmi adatokkal próbálta megcáfolni. Jelentős eltéréseket talált, ezért az alkalmazott módszert kérte számon Fehéren. Érvélése mai szemmel nézve sántított, mert az lett volna éppen a meglepő, ha az adatok egybevágnak. Ugyanis nem egészen azonos helyről vett talajminták esetén az eltérések törvényszerűek, főleg ha a sokféle talajképző kőzetre, vegetációtípusra és talajhasznosításra gondolunk. Annál több joggal vetette Vági Fehér szemére a hazai alföldi talajvizsgálati eredményeit. Ezekben ugyanis ugyanazon mintákból egymásnak ellentmondó adatokat közölt Fehér. A néhány százaléknyi mésztartalmú talajt a savanyú talajok közé sorolta a pH-értékek szerint. Ez nyilvánvalóan vizsgálati hiányosság és hiba volt. Mindezt vitriolba mártott tollal írta le Vági nemcsak magyar, de német nyelven is.

Nem lenne teljes a Vágiról alkotott kép, ha nem írnám le azt a történetet, amit Madas László leveléből ismertem meg. A harmincas évek derekán az akkori államfő, Horthy kormányzó készült Sopronba. Itt-tartózkodásának egyik programja az akkori főiskola meglátogatása volt. Erősen készültek fogadására. A professzorok díszbe vágva két sorba állítva várakoztak jövetelére, bámész kíváncsiakból nagy tömeg sereglett össze. Vági a kormányzói látogatás idejére várta első gyermeke születését. Az egyetemen átellenben lévő bérházban lakott és a sikeres szülés hírére elfeledkezett mindenről, nagy gesztikulálással viharzott be a díszsorfal közé és kiáltotta világgá: „Fiú, fiú, és annak a márhá nagy ászszonyak nincs teje” – harsogta.

Vági az oroszoktól való félelmében 1945-ben Dél-Amerikába emigrált. Santiago de Chile-ben az ottani egyetemen tanárkodott haláláig. Erről az időszakról nincs semmi hiteles ismeretünk.

A leírtak egy színes és érdekes egyéniséget kívántak ábrázolni.

Nagy tudós volt, de nem mentes emberi gyengéktől, érdekes jellemvonásoktól. Tanszékünk célul tűzte ki, hogy a reá vonatkozó emlékeket összegyűjti, és ezért kérelemmel fordulunk az idősebb generációk képviselőihez, küldjék el emlékeiket Vágiról, ne vesszen el ez az utókor számára. Most még időben vagyunk ahhoz, hogy élő szemtanúk tegyenek tanúbizonyságot a jeles selmeci professzorról.

Befejezésül megköszönöm Madas Lászlónak, Hibbey Albertnek, Jereb Ottónak, Nagy Jánosnak, Szász Tibornak, Tompa Károlynak, Zilahy Józsefnek értékes leletmentő segítségét. Nélkülük Vági csak egy adat lenne a lexikonban és nem lenne élő ember, hús-vér tudós, akit nem szabad elfelejtenünk.

Dr. Szodfridt István

Tisztelt Szerkesztőség!

Az Erdészeti Lapok 1995. áprilisi számában olvastam felhívásukat, hogy a fotózó kollégák küldjenek az Erdészeti Lapok illusztrálásához fényképfelvételeket. Jőmagam kerületvezető erdészként dolgoztam, de a kárpótlás kerületemet teljes területtel érintette, és így 1993. április 1-től az Ózd környéki erdők védelmére alakult erdővagyon-védelmi alakulatban dolgozom. Fotóm az 1993-94 telén tapasztalható erdőpusztítás állapotát ábrázolja. Remélem, hogy fotóm segíti önöket munkájukban, a valóság reális ábrázolásában.

Tisztelettel:

Kisbenedek József

A TERMÉSZET KALENDÁRIUMA

JÚLIUS nyárhó

Július hónapunk neve a nagy római császárra, Julius Caesarra emlékeztet. Hajdan nevezték Szent Jakab havának, vagy nyárhónak.

Július Caesar i.e. 46-ban vezette be a róla elnevezett Julianus naptárt, amelyet kitűnő csillagásza, Szoszigenész készített. Ebben az év terjedelmét 365 napban és 6 órában állapította meg. Ezért három éven át 365 napos évek következtek egymás után, s minden negyedik év 366 napos, úgynevezett szökőév lett. A Julianus naptár azonban valamiképp elmaradt az idő valóságos tartamától, s így 400 évenként három nappal késett a természetes évtől. A XVI. században a felgyülemlett napok száma tízre szaporodott, egyszóval a helyzet kezdett tarthatatlanná válni. Ekkor vezették be a ma is használatos Gergely naptárt.

Az egykori kalendáriumok július hónapról is jegyezték fel érdekes időjárásokat. Így i.e. 626-ban Judeát katasztrofális aszály sújtotta. Konstantinápoly környékén i.sz. 718-ban jégsóval párosult hóvihár tombolt. Németországban 933 júliusában havazott és fagyok voltak, míg ugyanitt 1232 telén olyan hőség tombolt, hogy a korabeli feljegyzések szerint a homokba tett tojások szépen megfőttek.

Számtalan feljegyzést találhatunk hatalmas viharokról. Így 1711-ben Brassó városa menekült meg egy hatalmas vihar segítségével az arra portyázó tatároktól.

Hajdan élt elődeink érdekes megfigyeléseket tettek. A legjobb „meteorológusok” az állatvilágból kerültek ki. Így megfigyelték, hogy amikor a tyúkok a porban hevernek vagy éppen „lubickolnak” – eső lesz. Szentelének a legyek, csipnek a bolhák – eső lesz, tartja a paraszregula. A csordában élő állatok nyugtalansága, a macskák, kutyák erős vakarózása szintén esőt, pontosabban az időjárásban bekövetkező romlást jelzi.

Az erdő talajszintjén óriási a színes nyári virágok választéka. Nyílni kezd a *csalánlevelű harangvirág*, az *erdei deréce*, az *erdei izsalag* és a *sédkender*. Egy későn virágzó kosborféle, a *széleslevelű nőszőfű* is ekkor bontja zöldes és rózsás virág-lepleit. Július-augusztusban Aggtelek környékén, karsztbokorerdők szegélyén virít egy igen szép, dekoratív növény, a sárga virágú *tornai vértő*. Ez a fokozottan védett növényünk kizárólag a Tornai-karszt néhány pontján fordul elő, ezért is került be a világ veszélyeztetett növényfajait tartalmazó vörös könyvbe.

Megjelennek a lilás virágú *bogáncsok*, virágznak az *aszatok*, a *bojtorjánok*, az

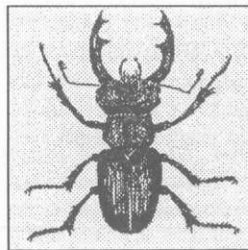
ökörfarkkórók. Parlagon, száraz gyomtársulások dekoratív növénye a *parlagi madármályva* (1. ábra). Elsősorban homokpusztáink júliusi ékessége a *kék szamarckenyer* (2. ábra). A méhészek jó mézelőnek tartják.

Erdei tavak, holtágak, lassú folyású vizek látványos növénye az évelő *tündérfátyol*. Levellei a víz színén úsznak, melyek zöld mezőjében aranyárgán virítanak a sugarasan részarányos virágok. Vizesárkokban, mocsarakban nő a fehér virágú *lándzsás hídör*. Állóvizeinkben, főleg a holtágakban ebben a hónapban virágzik a helyenként mindent elborító *sulyom*.

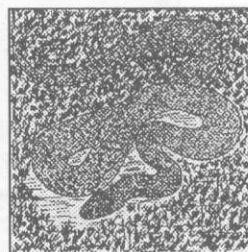
Júliusban rengeteg rovat figyelhetünk meg a réteken és a legelőkön. Legszembetűnőbbek a nappali színes lepkék, a *kis rókalepkék*, a *bogáncslepkék*, az *Atalanta-lepkék*, a *kardos és fecskesarkú lepkék*. Érdekeség, hogy a legszebb nappali színes lepkéink egy részének a hernyói a csalánon élnek. Ebben az időszakban rajzanak a *hangyalások*. Júliusban hallhatjuk a *kabócákat* is, melyek közül az óriás énekeskabóca elsősorban a Balaton környékén él tömegesen.

A tölgyerdőkben megjelennek a kifejelett *szarvasbogarak* (3. ábra) és a sérült fák kicsorduló nedveit nyalogatják.

Kételtünk közül a *göték* a peterakást követően elhagyják a vizeket, és a szárazföldön, gyökerek között, mohák, kövek alatt húzódnak meg.

Kék szamarckenyer

Erdei sikló

Hüllőink egy része, így a *faligyík* tojásrakása is júliusra tehető. Az *erdei sikló* (4. ábra) és a *vízisikló* tojásrakásának is ebben a hónapban lehetünk a tanúi.

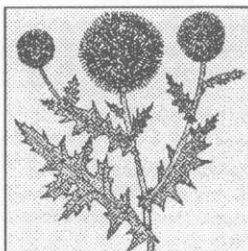
Védés előtt a kígyók szeme elhomályosodik, s az állat rosszul lát. Ilyenkor ha teheti, szinte alig mozog, inkább valamilyen nyirkos helyen pihen. A kígyókkal ellentétben a gyíkok bőre nem egészben, hanem kisebb-nagyobb darabokban válik le.

Igen sok madárfaj júliusban kezd másodszori költéshez. Ide sorolható nagyon sok nádi énekesünk, mint a *nádirigó*, a *cserregő nádiposzáta*, a *foltos nádiposzáta*. Egyes igen későn fészkelő fajok fiókái, mint a *törpessasé* és a *kígyászölyv*, még júliusban is a fészkekben maradnak. A kígyászölyv egyetlen tojását május elején rakja le, melyet átlagosan 45 napig tartó kotlás követ.

Emlőseink nagy része utódait neveli. A *vidrakölykök* júliusban kezdenek kijárni a vackukból. A *rókák* elhagyják odúikat, de a család még sokáig együtt marad. A *borzok* párzása a hónap második felében kezdődik, mely egybeesik az *özek* üzeke-dési idejével.

Erdei ciklámen

Szamárbogáncs

A TERMÉSZET KALENDÁRIUMA

AUGUSZTUS nyárutó

Augusztus hónapunk nevét a hasonló nevű római császárról kapta, aki Julius Caesar örökbe fogadott unokaöccse volt.

Hajdan nevezték Kisasszony havának vagy Nyárutónak.

994 augusztusa olyan meleg volt szinte egész Európában, hogy a folyók csaknem teljesen kiszáradtak. Ugyanez a jelenség megismétlődött 999-ben és 1000-ben is, ráadásul a források is elapadtak. Grigore Ureche krónikájában olvasható, hogy 1585 augusztusában olyan szárazság volt, hogy a források, tavak, folyók vizei elapadtak, a fák levelei leperzselődtek, a csontig lesoványodott jószág pedig éhségtől legyengülve hullott el. Ugyanakkor például Moldova északi tájait 1748. augusztus végén dér lepte be. Érdekeséggé vált, hogy a ki-tört óriási zivatar hatalmas esőmennyisége miatt úgy ázták a harcosok nyilainak húrjai, hogy a fegyverek használhatatlanná váltak. Ez okozta azután a francia hadak vereségét.

Az augusztusi éjszakák igazi látványossága az égbolton végigpásztázó meteorrajok szép tűzijátéka, amelyeket hétköznapi nyelven hullócsillagoknak neveznek. A legszebb hullócsillagokat augusztus 9-11 között észlelhetjük a Perszeusz csillagkép-ből kiindulva.

Augusztus 15 és szeptember 8 közötti időszak az ún. két-asszony köze (két Mária nap közötti időszak). Nagyon sok helyen ekkor szedik a gyógyfüveket. Kiderült, hogy a gyógynövényekben ebben az időszakban halmozódnak fel a drognek nevezett hatóanyagok, így gyűjtésük ekkor a legajánlatosabb.

A hónap folyamán, különösen kiadós esőzések után tömege-szenzedhetők a különböző, ismert és kevésbé ismert gombák.

Igy az ehető gombák közül gyakran bukkanhatunk különböző galambgombákra, erdei-és erdőszéli csiperkékre, nyári tinórára, fenyő-pereszke-re, mezei szegfűgombára stb.

Az augusztusi erdőkben rengeteg virágzó növény pompázik. Elsősorban Nyugat-Magyarországon találhatóunk már július közepétől egészen szeptember végéig az erdei ciklámen (1. ábra) illatos, lila virágaival. „Ótágú koronáik mint szelídvrös ámpolnák bevilágítják az augusztusi erdők homályát” – írja erről a dekoratív növénykéről Becht.

A hónap folyamán virágzik a vadon csak a Bükk hegységben tenyésző Teleki-virág. Nevét Teleki Sámuel gróftól kapta.

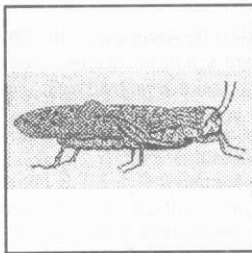
Az őszi füzértekeres még szeptemberben is virágzik. Nevét onnan kapta, hogy egyoldalú virágfüzérei spirálisan csavarodtak. Ez az alig arasznyi

növény a Dunántúl néhány pontján él csupán. Nagyon ritka, védett faj. Parlagokon, legelőkön találkozhatunk a szarmárbogánccsal (2. ábra).

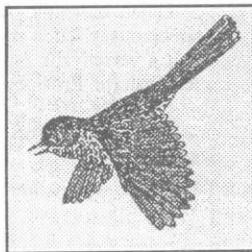
Az augusztusi rétek, legelők legjellemzőbb rovarai az egyenesszárnyúakhoz tartozó sáskák. Mintegy 60 hazai fajuk ismert. A korábban igen kártékony keleti vándorsáska (3. ábra) Magyarországról gyakorlatilag kipszult, ma már védett faj.

A kígyók egy részének utódai is augusztus második felében kelnek ki. A viperák utódai átlátszó, hártás falú burokokban jönnek a világra, amelyből percekben belül kibújnak és megkezdik önálló életüket.

Még javában tart a nyár, de augusztus utolsó hetében a vízi életmódú kockás siklók többsége elhagyja a vizeket és attól távolabb eső, magasabb helyeken a kövek közé vagy földi lyukakba bújnak el és megkezdik téli nyugalmi állapotukat.

Keleti vándorsáska

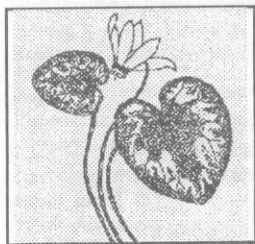

Karvalyposzáta

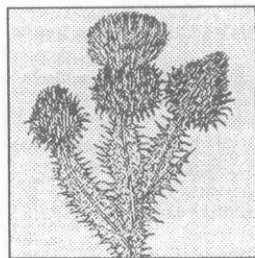
Az őszi madárvonulásra sok jel utal. Augusztus derekán a fehér gólyák is elhagyják fészüket és kisebb-nagyobb csapatokba verődve gyülekeznek a mezőkön. Olykor több százan is összegyűlnek.

Egyes madárfajok már augusztusban elvonulnak. Ide tartozik a karvalyposzáta (4. ábra). Téli szállása Kelet-Afrika. Augusztus végéig a kék vércsék többsége is útra kel.

Szöveg és grafika: **Andrési Pál**

Erdei ciklámen

Keleti vándorsáska

90 évesek köszöntése

Kedves szokása a MTE SZ Aranyokleves Mérnökök Körének, hogy évente ünnepélyesen köszönti 90, 95 éves és 95 év feletti tagjait. Ez évben májusban került erre sor. A megívóban az ünnepelték névsora csupán a 90 évesek között és ott is csak két erdőmérnököt tartalmaz,

Karner Kálmánt és Szűcs Ferencet.

Örömmel készült erre a köszöntésre Nagy Imre, általános tisztelgetnek és köszönetetnek örvendett társunk is, de sajnos – még csupán egy hónappal előzőleg – el kellett tőle búcsúnunk.

A szövetség Budapest, Kossuth Lajos téri székházában dr. Strommer Gyula, a kör elnöke mutatta be az ünnepelteteket. A sor végén a 99 éves, legidősebb tagtársunkat. Az ő tisztelgetésé idén 99 évő gyertya díszítette a szövetség éttermének cukrászata által remekelt hatalmas tortát.

Jérôme René

A tavaszi félév eseményei a középfokú erdészeti oktatási intézményekben – 1995

Mint minden tanévben, középiskoláinkban a második félévben kerülnek sorra a különböző szintű versenyek és természetesen a végzős évfolyamok szakmai végzettségét igazoló képesítővizsgák.

Időrendben első az *Országos Szakmai Tanulmányi Verseny*, melyet az erdésztechnikus-jelöltek számára írnak ki. Januári fordulóját után az FM Tudományszervezési és Oktatási Főosztálya által felkért bírálóbizottság 13 versenyző dolgozatát minősítette úgy, hogy a második fordulóra méltóak. E második forduló ez évben a soproni Roth Gyula Erdészeti Szakközépiskola rendezte. A versenydolgozatban a jelölteknek ismeretet kellett adniuk arról, hogy milyenek ítélik meg a magyarországi tölgyesek egészségi állapotát és természetesen egy feladatlapon is meg kellett oldaniuk. A dolgozatok elbírálásakor az öttagú bírálóbizottság külön értékelte, hogy a középiskolai anyagon túl a versenyzők milyen aktuális, napi szinten járatosak a témában (pl. Erdészeti Lapok legfrissebb cikkei).

Végzős sorrend:

1. Lajtos János	Szeged
2. Horváth Szilárd	Sopron
3. Bódi György	Szeged
4. Nagy István	Szeged
5. Nagy Attila	Barcs
6. Kovács István	Mátrafüred
7. Vasaji László	Szeged

A felsorolt tanulók a technikusminősítő vizsga elméleti része alól felmentést kaptak, az első három helyezettet a soproni EFE felvételi vizsga nélkül felveszi.

Április 19-én volt a somogyi erdőgazdaság és a barcsi szakközépiskola rendezésében DRÁVA VÖLGYE KUPA néven került sor az erdésztechnikus-jelöltek gyakorlati versenyére (lásd 244. oldal).

Április 25-én került sor Szegeden hagyományosan a KISS FERENC NAP-ra, melynek keretében 75 diáklóadásra került sor s örvendetes, hogy ebből 16 angol és német szekcióban hangzott el.

Május 15-17-e között az Északerdő Rt. és a miskolci szakmunkásképző iskola szervezésében került sor a szakmunkástanulók számára kiírt *Szakma Kiváló Tanulója* versenyre. A versenyzőknek most már 4. évc hagyományosan szóbeli és írásbeli feladatmegoldáson túl fadöntésből, gallyazásból, lánckfmélő darabolásból, tisztításjelölésből, motorfűrészszerelésből, nehezített terepen LKT-s közelítésből kellett számot adniuk másukból. Összesen 20 szakmunkástanulónak volt lehetősége Ásotthalomról, Mátrafüredről, Miskolcra és Szőcsénypusztáról versenyezni, illetve bizonyos teljesítményszint elérése alapján a szakmunkás bizonyítványt kiváló minősítéssel megszerezni a tanév vége előtt. Az alábbi 9 tanuló teljesítette ezt a szintet:

1. Tóth Sándor	Ásotthalom
2. Hegedűs János	Ásotthalom
3. Tóth Tibor	Mátrafüred
4. Posta Norbert	Ásotthalom
5. Czikkely Zsolt	Ásotthalom

6. Tóth Bertalan	Miskolc
7. Márton István	Szőcsénypuszta I.
8. Bilig Zsolt	Mátrafüred
9. Rózsa Sándor	Miskolc

Az első három helyezettek a Stihl cég és az Északerdő Rt. adott át motorfűrészeket és munkavédelmi felszereléseket.

Az iskolák közti verseny összesített sorrendje:

1. Ásotthalom
2. Mátrafüred
3. Szőcsénypuszta I.
4. Miskolc
5. Szőcsénypuszta II.

Természetesen tanulóink a szakmához közel álló tantárgyakból és a közismereti tárgyakból is szép eredménnyel versenyeznek.

Június 6-án a Magyar Tudományos Akadémián adták át az OTP Bank Rt. által alapított *Fáy András Alapítvány* díjait a tanév során legkiválóbb teljesítményt nyújtó tehetséges és tovább tanulni szándékozó diákoknak. (Az Alapítvány célja az alapító okirat szerint az országos jelentőségű kulturális és tudományos, egészségügyi, oktatási, gyermek- és ifjúságvédelmi sport, illetve környezetvédelmi támogatások nyújtása. Az Alapítvány 1995-ben az oktatás segítését és a tehetséges diákok továbbtanulásának támogatását tekintette elsődleges feladatának.)

Öröm volt látni, hogy Kosáry Domokostól, az MTA elnökétől több erdészgyejenruhás középiskolás diák vehette át az elismerő oklevelet és az ötven ezer forintos takarékbetét-nyelvet.

Végezetül közlöm az e tanévi záróvizsgákra jelentkezettek létszámát:

Erdésztechnikus minősítő	198 fő
Levelező szakközépiskolai érettségi	58 fő
Erdőművelő-fakitermelő szakmunkás	121 fő
Vadász-vadtenyésztő szakközépiskolai érettségi	96 fő

Eszes Ferenc
erdészeti oktatási szaktanácsadó, Szeged

Idén már másodszor rendezett a SEFAG Rt. a Tokaji Parkerdőben majális. A rendezvény azoknak a kaposváriaknak nyújtott kellemes szórakozást, akik a városi „tömegmajális” helyett a szabadabb, természetközelebbi kikapcsolódást részesítik előnyben.

A program reggel tájfutóversennyel indult, majd hamarosan a horgászverseny résztvevői is megkezdtek a csendes küzdelmet. Az amatőr lövészek kipróbálhatták lövésztudományukat légpuskával és íjjal. Közben az alkalmi bemutatóhelyeken kupa-, karatebemutatót, élvonalbeli íjászok, koronglövő- és tollaslabda-versenyzők bemutatóit láthattuk. Volt társastánc- és néptánc-bemutató, valamint a közönség számára nagyszerű csárdásverseny is.

A parkban több helyen volt büfé, és nagy sikere volt a konferencián készített halászlének és a vadpörköltnek is.

Detrich Miklós